

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2025 r.

Poz. 1166

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2025 r.

o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej

Art. 1. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4:

a) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, składa oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Osoba korzystająca z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej dodatkowo składa oświadczenie o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku. Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w formie:

1) pisemnej – w przypadku korzystania z pomocy w punkcie albo

2) ustnej – w przypadku korzystania z pomocy za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2, złożone w formie pisemnej przechowuje się w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osób trzecich. W przypadku złożenia oświadczeń, o których mowa w ust. 2, w formie ustnej informację o ich złożeniu przechowuje się w systemie teleinformatycznym.”

b) w ust. 4 po wyrazach „w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 2,” dodaje się wyrazy „złożonym w formie pisemnej”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W celu umożliwienia kontroli prawidłowości udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego starosta przechowuje oświadczenia, o których mowa w ust. 2, złożone w formie pisemnej przez trzy lata od końca roku kalendarzowego, w którym oświadczenie zostało sporządzone. W przypadku złożenia oświadczeń, o których mowa w ust. 2, w formie ustnej informację o ich złożeniu Minister Sprawiedliwości przechowuje w systemie teleinformatycznym przez okres pięciu lat od końca roku kalendarzowego, w którym informacja została sporządzona.”;

2) w art. 5 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości lub w części poprzez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość z uwagi na konieczność przeprowadzenia bezpośredniej analizy dokumentów, adwokat lub radca prawny mogą uzależnić udzielenie porady od osobistego stawiennictwa osoby uprawnionej w punkcie pomocy prawnej lub zarekomendować osobiste stawiennictwo w punkcie najbliższym miejsca zamieszkania osoby uprawnionej.”;

3) w art. 7 w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przekazuje oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 2, złożone w formie pisemnej w sposób uniemożliwiający powiązanie go z kartą pomocy, w szczególności po usunięciu oznaczenia dnia złożenia oświadczenia, albo dokumentuje informację o złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2, w formie ustnej w systemie teleinformatycznym.”;

- 4) w art. 8:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się podczas dyżuru. Dyżur ten odbywa się w punkcie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu i trwa co najmniej 4 godziny dziennie, z wyłączeniem dni, o których mowa w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 296).”
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
- „3a. Osoba uprawniona może skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punkcie lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.
- 3b. W przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego starosta może ustalić, że udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego następuje wyłącznie za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.”
- c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
- „8. Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub może być świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie także poza punktem.”
- d) po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:
- „8a. W przypadku, o którym mowa w ust. 3b, starosta określi ogólne warunki techniczne odbywania dyżurów poza punktem.”;
- 5) w art. 11:
- a) w ust. 4 skreśla się wyraz „pisemne”,
- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Do oświadczenia, o którym mowa w ust. 4, przepisy art. 4 ust. 2 zdanie trzecie i ust. 3–5 oraz art. 7 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”;
- 6) w art. 28 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. W latach 2026–2035 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy wynosi 1 259 288 006 zł, z tym że w poszczególnych latach wyniesie odpowiednio:
- 1) w 2026 r. – 112 302 706 zł;
 - 2) w 2027 r. – 115 222 576 zł;
 - 3) w 2028 r. – 118 103 140 zł;
 - 4) w 2029 r. – 121 055 719 zł;
 - 5) w 2030 r. – 124 082 112 zł;
 - 6) w 2031 r. – 127 184 165 zł;
 - 7) w 2032 r. – 130 363 769 zł;
 - 8) w 2033 r. – 133 622 863 zł;
 - 9) w 2034 r. – 136 963 435 zł;
 - 10) w 2035 r. – 140 387 521 zł.”;
- 7) uchyla się art. 28a.

Art. 2. Do oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 i art. 11 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, złożonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 6, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.